

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 stycznia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSA Elżbieta Uznańska</i>
Sędziowie:	SSA Andrzej Szewczyk SSA Zbigniew Ducki
Protokolant:	st.sekr.sądowy Katarzyna Wilczura

po rozpoznaniu w dniu 23 stycznia 2013 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa G. D.

przeciwko W. S. (1)

o złożenie oświadczenia woli

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu

z dnia 17 września 2012 r. sygn. akt I C 627/11

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że nadaje mu treść:

I. zobowiązuje pozwaną W. S. (1) do złożenia oświadczenia woli,

mocą którego przenosi na rzecz powódki G. D. własność

nieruchomości stanowiącej działkę ewidencyjną numer (...) o

powierzchni 0,1000 ha położoną w P. objętą Księgą

Wieczystą numer (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Nowym Sączu Wydział Zamiejscowy Ksiąg Wieczystych w M.;

II. przyznaje od Skarbu Państwa –Sądu Okręgowego w Nowym Sączu

adwokatowi M. O. Kancelaria Adwokacka w N. (...)/8 kwotę 4 428zł (cztery tysiące czterysta dwadzieścia osiem złotych) w tym 828,00 zł podatku od towarów i usług tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powódce z urzędu;

2. przyznaje od Skarbu Państwa –Sądu Okręgowego w Nowym Sączu

adwokatowi M. O. Kancelaria Adwokacka w Nowym

Sączu (...)/8 kwotę 3 321 (trzy tysiące trzysta dwadzieścia jeden

złotych) w tym 621 zł podatku od towarów i usług tytułem

wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powódce z urzędu w

postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 1260/12

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 23 stycznia 2013 r.

Wyrokiem z dnia 17 września 2012 r. Sąd Okręgowy w Nowym Sączu oddalił powództwo G. D. o wydanie orzeczenia zastępującego oświadczenie woli pozwanej W. S. (1) w przedmiocie przeniesienia własności nieruchomości stanowiącej działkę ewidencyjną nr (...) o pow. 0,1000 ha, obr. ewid. P. wraz z częściami składowymi, objętą KW nr (...), na rzecz powódki wobec odwołania przez powódkę w dniu 27 marca 2011 r. darowizny tej nieruchomości dokonanej przez powódkę na rzecz pozwanej aktem notarialnym z dnia 14 czerwca 2010 r.

Sąd Okręgowy ustalił, że umową z dnia 14 czerwca 2010 r. powódka darowała na rzecz swoich córek: W. S. (2) opisaną w pozwie działkę i B. J. działkę ewidencyjną nr (...) o pow. 0,10000 ha. Działka darowana pozwanej jest zabudowana budynkiem mieszkalnym, częściowo drewnianym, częściowo murowanym, o pow. użytkowej 140 m kw. W części drewnianej mieszkała i mieszka nadal powódka, zaś w części murowanej M. K., córka powódki a siostra pozwanej, wraz z mężem i dziećmi. Obdarowana W. S. (1) w akcie notarialnym darowizny ustanowiła na nabytej nieruchomości na rzecz powódki nieodpłatną służebność osobistą polegającą na prawie dożywotniego mieszkania w budynku mieszkalnym znajdującym się na tej nieruchomości. Powódka jest osobą w podeszłym wieku, niezdolna do samodzielnej egzystencji, wymaga stałej opieki. Opiekę tę sprawowała przede wszystkim M. K. z rodziną. W 2008-2009 r powódka była hospitalizowana z powodu udaru i wtedy opiekę nad nią przejęła pozwana wraz z mężem. Na tym tle, jak i na tle przeprowadzonej w latach 70-tych ubiegłego wieku rozbudowy domu, dochodziło do konfliktów pomiędzy pozwaną a M. K.. W okresie gdy pozwana i jej mąż opiekowali się powódką, zdecydowała się ona przekazać powstałą po podziale nieruchomości zabudowaną działkę nr (...) w całości na rzecz pozwanej W. S. (1). Następnie pozwana miała wydzielić z niej i darować M. K. część, na której ta mieszka. Po zawarciu umowy darowizny konflikt pomiędzy siostrami uległ nasileniu, dochodziło do kłótni i awantur. Jednocześnie powódka oczekiwała od pozwanej, aby ta stale się nią opiekowała. Pozwana wraz z mężem od marca 2011 r. w ogóle nie odwiedzają powódki, sporadycznie odwiedzały ją i pomagały jej dzieci pozwanej. Pozwana mieszka wraz z rodziną – mężem i małoletnimi dziećmi około 60 km od P.. Jej stan zdrowia jest zły, cierpi na liczne i poważne schorzenia kręgosłupa, pozostaje w leczeniu (...), cierpi na nadciśnienie, ma orzeczoną umiarkowaną stopień niepełnosprawności, oczekuje na przyjęcie do szpitala, które planowane jest na dzień 24 stycznia 2013 r. Aktualnie powódka pozostaje pod opieką córki M. K., nadto dwa razy w tygodniu odwiedzają ją pracownicy (...) w P.. W dniu 27 marca 2011 r. powódka złożyła oświadczenie o odwołaniu darowizny wobec pozwanej z powodu rażącej niewdzięczności, która miała polegać na ignorowaniu jej próśb o pomoc i opiekę pomimo, że wielokrotnie się o nią zwracała.

Sąd Okręgowy uznał, że postępowanie pozwanej nie wyczerpuje znamion rażącej niewdzięczności, przesłanki niezbędnej do skutecznego odwołania darowizny zgodnie z art. 898 §1 k.c. Pozwana zarówno przed darowizną, jak i po niej, opiekowała się matką w zasadzie sporadycznie, mieszka 60 km od matki, posiada własną rodzinę, którą musi się zajmować, mieszka w skromnych warunkach, ma orzeczoną umiarkowaną stopień niepełnosprawności z powodu schorzeń kręgosłupa. Tymczasem z powódką bezpośrednio sąsiaduje córka M. K., pozostałe dzieci mieszkają w okolicy

i powódka mogła i nadal może liczyć na ich pomoc. Po spisaniu aktu notarialnego darowizny pomiędzy pozwaną a siostrą K. powstał spór między innymi o sprawowanie opieki nad matką. Podkreślenia wymaga, iż strony nie zawarły umowy o dożywocie, na mocy której pozwana byłaby zobowiązana do opieki nad matką. Przyjęta przez pozwaną postawa bierności i obojętności względem matki przyjęta po podpisaniu aktu darowizny nie wypełnia przesłanki rażącej niewdzięczności. Obowiązek opieki nad matką wynika z powszechnie akceptowanych reguł moralnych. Rodzina stron skłócona jest na tle majątkowym, większość rodziny jest przeciw pozwanej, nie budzi zatem zdziwienia, że w takiej atmosferze pozwana niechętnie odwiedza dom rodzinny. Pozwana jako córka winna zainteresować się matką, wspomóc w razie potrzeby, lecz brak tych aktów staranności i wdzięczności względem rodzica, w sytuacji konfliktu rodzinnego nie jest równoznaczny z rażącą niewdzięcznością, która ma być nakierowana na świadome wyrządzenie przykrości, czy szkody darczyńcy. Takich intencji pozwanej z pewnością przypisać nie można. Postawa pozwanej wynika raczej z konfliktu z rodzeństwem, poczucia odrzucenia, a nie jest wynikiem braku wdzięczności dla rodzica.

Sąd w pisemnym uzasadnieniu odniósł się także do zachowania pozwanej na ostatniej rozprawie w dniu 10 września 2012 r., kiedy to pozwana podczas przesłuchania oświadczyła, że rezygnuje ze wszystkiego, zwróciła powódce akty notarialne, klękła przed nią i oświadczyła, że jej przebacza., po czym opuściła salę oświadczając, że nic nie chce i że z siostrą K. rozmawiać nie będzie. Sąd Okręgowy nie potraktował tych słów za uznanie powództwa Wskazał, że pozwana domagała się oddalenia powództwa, nie zgadzała się z twierdzeniem, że dopuściła się względem matki rażącej niewdzięczności. Dokonała symbolicznego zwrotu nieruchomości, lecz przeczyła podstawie faktycznej żądania. Nie jest natomiast uznaniem powództwa w rozumieniu art. 213 §2 k.p.c. wiążącym sąd, uznanie żądania przy równoczesnym zaprzeczeniu jego podstawy faktycznej. Sąd nie był zatem związany takim stanowiskiem pozwanej.

Powyższy wyrok zaskarżyła apelacja powódka. Zarzucając naruszenie art. 213 §2 k.p.c. polegające na odmówieniu oświadczeniu pozwanej złożonemu na rozprawie w dniu 10 września 2012 r. charakteru oświadczenia o uznaniu powództwa, podczas gdy pozwana w sposób jednoznaczny sformułowała wolę zwrotu powódce darowanej nieruchomości oraz naruszenie art. 898 §1 k.c. polegające na uznaniu, że zaniechanie przez pozwaną opieki oraz brak zainteresowania losami powódki nie może być uznane za rażącą niewdzięczność, wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa.

Podczas rozprawy apelacyjnej, w dniu 23 stycznia 2013 r. pozwana oświadczyła, że uznaje żądanie pozwu, to znaczy chce przenieść własność przedmiotowej nieruchomości z powrotem na powódkę, a to z uwagi na postawę powódki i jej stosunek do pozwanej. Powyższe oświadczenie o uznaniu powództwa złożone zostało przez pozwaną bez nadmiernych emocji, ze zrozumieniem jego skutków i było konsekwentnie podtrzymywane do zamknięcia rozprawy. W tej sytuacji Sąd Apelacyjny, biorąc również pod uwagę wszystkie okoliczności niniejszej sprawy ocenił, iż uznanie powództwa nie jest sprzeczne z prawem ani z zasadami współżycia społecznego, ani też nie zmierza do obejścia prawa, a w związku z tym z mocy art. 213 §2 k.p.c. Sąd jest nim związany. W konsekwencji Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 §1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok orzekając zgodnie z żądaniem pozwu (art. 213 §2 k.p.c. w zw. z art. 391 §1 k.p.c.).

Sąd Apelacyjny mając na uwadze wszystkie okoliczności faktyczne niniejszej sprawy ustalone przez Sąd Okręgowy i nie kwestionowane przez żadną ze stron, a także to, iż powódka nie poniosła żadnych kosztów postępowania, Sąd Apelacyjny w oparciu o art. 102 k.p.c. nie obciążył pozwanej kosztami. Na podstawie przepisów §6 pkt 6, §13 ust.1 pkt 2) i §19 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu orzeciono jak w pkt 1.II i w pkt 2 wyroku.